

*Др Весна Стојановић,**

Висока школа струковних студија за економију и управу у Београду

UDK: 349.22:331.25

ПРАВО НА ПРЕВРЕМЕНУ СТАРОСНУ ПЕНЗИЈУ - СТАЊЕ И МОГУЋЕ ПРОМЕНЕ

Апстракт: *Право на превремену старосну пензију враћено је у правни систем Републике Србије 2014. године са применом од 01.01. 2015. године. Првобитно право на превремену старосну пензију уведено је 1983. године, и уређивало је услове за стицање овог права на повољнији и прихватљивији начин у односу на садашњи пропис. У овом раду аутор ће настојати да прикаже сличности и разлике између старих прописа који су регулисали право на превремену пензију и нових - важећих прописа који уређују право на превремену старосну пензију. У примени овог права искристалисала су се нека отворена питања и дилеме око коришћења овог права, као и могућих “побољшања” ових прописа. У том смислу су и дати предлози неких могућих промена о којима се може развити конструктивна и ширира дискусија.*

Кључне речи: *Превремена пензија, превремена старосна пензија, проценат умањења, принцип солидарности, бенефицирани стаж.*

* e-mail: vesna1541@gmail.com

Раd примљен: 11.07.2017.

Раd прихваћен: 26.07.2017.

1. Увод

Право на превремену старосну пензију поново је враћено у систем пензијског и инвалидског осигурања у нешто измењеном облику у односу на стари пропис који је постојао у нашем правном систему у периоду од 01.07.1983. године до 31.05.1992. године.¹ Право на превремену старосну пензију предвиђено је последњим Изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2014. године са применом од 01.01.2015. године (у даљем тексту: Закон)².

Превремена старосна пензија, можемо рећи да је вид старосне пензије јер је одређена са два основна услова, са једне стране неопходно је навршити одређене године живота а са друге стране неопходно је напунити одређене године стажа осигурања. Превремена старосна пензија као и старосна пензија су једнако условљене постојањем, ова два услова (године живота и године стажа осигурања). И за једну и за другу пензију неопходан услов везан је за уплату припадајућих доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање утврђеног одредбама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање³. Превремена старосна пензија се остварује раније, временски пре навршених година живота потребних за старосну пензију и номинално има значајније нижи износ од износа старосне пензије.

Превременом старосном пензијом законодавац је омогућио ранији одлазак у пензију лицима која из социјалних, здравствених, породичних и других разлога желе да промене начин живота и остваре извесну социјалну обезбеђеност. Ово право, запослени нарочито користе у ситуацијама када им послодавац, због лошег финансијског пословања одлази у стечај као и код примене социјалног програма и смањења броја запослених.

Постојање превремене старосне пензије управо обезбеђује сигурну материјалну потпору у виду месечних исплата припадајућих износа пензије. Превремена старосна пензија може бити избор између „две понуде“, између могућности да се навршењем потребних услова оствари превремена старосна пензија, или друга могућност, донекле, неизвесна (због болести, инвалидности, смрти и других разлога не достигне потребан услов у погледа године живота), да сачека да напуни 65 година живота, па да тада оствари „пуну“ старосну пензију. Опредељивање

1 „Сл. гласник РС“, бр.13/83 и „Сл.гласник РС“, бр.52/96

2 „Сл.гласник РС“, бр. 34/03, 64/04 – УС, 84/04 – др. закон, 85/05, 101/05 – др. закон, 63/06 – УС, 5/09, 107/09, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14).

3 „Сл. гласник РС“, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14 – др. закон, 112/15.

за прву варијанту тј. за превремену старосну пензију, осигураник се одређује за познату и извесну реалност, односно да ће остварит пензију, али умањену за 0,34% за сваки месец ранијег одласка у пензију пре навршених 65 година живота, односно, умањену за највише 20,04%.

2. Право на превремену пензију по одредбама Основног закона о пензијском осигурању из 1964.године⁴

Право на превремену пензију уведено је први пут у бившој савезној држави СФРЈугославији тадашњим Основним законом о пензијском и инвалидском осигурању из 1964. године који је више пута мењан и допуњаван. Старосна пензија се остваривала навршењем, за мушкарца 60 година живота и 20 година пензијског стажа, односно жена са навршених 55 година живота и 20 година пензијског стажа, или мушкарац са навршених 65 година живота и 15 година стажа осигурања, уз потребну густину радног стажа: 40 месеци радног стажа у последњих 5 година, односно 80 месеци радног стажа последњих 10 година (садашњи прописи не познају институт густине радног стажа као једног од услова за остваривање права на пензију).

Интересантно је да напоменути да је наведени савезни закон познавао право на старосну пензију испуњењем само једног услова, навршењем 40 година пензијског стажа (мушкарац), односно с навршењем 35 година пензијског стажа (жена), стицало се право за старосну пензију без обзира на године живота.

Наведеним савезним законом први пут је уведен нов институт, уведена је такозвана превремена пензија која се стицала под различитим условима за мушкарце и жене. Мушкарац је стицао превремену пензију са 55 година живота и 35 година стажа, а жена са 50 година живота и 30 година стажа. И једна и друга пензија одређена према навршеном стажу, умањивала се за одређени проценат за сваку годину која недостаје до навршених 60 (мушкарац), односно 55 (жена) година живота. У прелазним одредбама овог закона било је предвиђено да, док се не наврши пет година примене новог закона, тј. до краја 1969. године, право на старосну пензију могу остварити без смањења због ранијег одласка у пензију, по утврђеној скали за сваку наредну годину у којој се навршавао одређени пензијски стаж и одређене године живота.

Одредбама овог закона била је предвиђена могућност рачунања стажа са увећаним трајањем на одређеним радним местима (на нарочито тешким и по здравље опасним пословима односно радним

⁴ „Сл.лист СФРЈ“, бр.51/1964.

местима). Степен увећања стажа био је утврђен различито, сразмерно тежини услова рада на појединим радним местима тј. сваких 12 месеци ефективног радног стажа рачунао се као 14, 15, 16 или 18 месеци стажа осигурања. Старосна граница која је услов за стицање права на старосну пензију и превремену пензију, по одредбама овог закона, смањивала односно снижавала се за сваких 3, 4, 5 или 6 година проведених на таквим радним местима, зависно од степена увећања стажа (ова бенефиција се није рачунала за време док је радник био на одсуству због годишњег одмора, због боловања или због неког другог одсуства). Садашњи закон не познаје снижавање старосне границе за испуњење услова за превремену старосну пензију што чини додатно отежане услове за њено коришћење.

3. Право на превремену пензију по одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 1983. године⁵

По одредбама Закона из 1983. године, осигураник је стицао право на превремену пензију са навршених најмање 55 година живота и 35 година пензијског стажа (мушкарац), односно најмање 50 година живота и 30 година пензијског стажа (жена). Превремена пензија одређивала се према дужини пензијског стажа и умањивала се за 1% за сваку годину ранијег одласка у пензију пре навршених 60 (мушкарац), односно 55 (жена) година живота.

Када корисник превремене пензије наврши 60 година (мушкарац), односно 55 година живота (жена) пензија се не умањује према ставу 2. овог члана.

Осигуранику, коме се у смислу Закона о основним правима из пензијског и инвалидског осигурања, стаж осигурања рачунао са увећаним трајањем (бенефицирани стаж за рударе, железничаре, раднике тадашњег МУП-а, балерине, криптографе и др.), старосна граница за стицање права на превремену пензију снижавала се сразмерно степену увећања стажа.

Изменама и допунама републичког Закона о пензијском и инвалидском осигурању⁶, са применом од 06.05.1988. године, осигураник је стицао право на превремену пензију кад наврши најмање 55 година живота и 35 година пензијског стажа (мушкарац), односно најмање 50 година живота и 30 година пензијског стажа (жена). Превремена пензија одређује се према дужини пензијског стажа и умањује се за 0,20% за

⁵ „Сл. Гласник СРС“, бр. 13/83.

⁶ „Сл. гласник РС“, бр. 13/83, 27/85, 37/85 – исправка, 21/86, 44/86, 28/87, 41/87, 16/88. (Закон престао да важи 01.06.1992. „Сл. гласник РС“, бр. 27/92). Право је важило до 01.01.1997. године.

сваку годину ранијег одласка у пензију пре навршених 60 (мушкарац), односно 55 (жена) година живота.

Када корисник превремене пензије наврши 60 година (мушкарац), односно 55 година живота (жена) пензија се не умањује за 0,20% за сваку годину ранијег одласка у пензију пре навршених наведених година живота.

По наведеним прописима пензија се није умањивала „за увек“. Навршењем предвиђених година живота, тадашња институција пензијског и инвалидског осигурања, доносила је решење о старосној пензији према годинама живота и годинама стажа без „пенала“ којима се умањивала пензија, а бенефицирани стаж је био од утицаја на смањење старосне границе сразмерно степену увећања стажа.

Одредбе о праву на превремену старосну пензију престале су да важе 01.01.1997. године⁷.

4. Право на превремену старосну пензију по важећем Закону о пензијском и инвалидском осигурању са применом од 01.01.2015. године

По ранијим прописима кориснику ове пензије, кад наврши одређене године живота, проценат за који се пензија умањивала при одласку у превремену старосну пензију, укидао се, по службеној дужности, доношењем новог решења на старосну пензију према оствареним годинама живота и навршеним годинама стажа.

Право на превремену старосну пензију (чл. 196) осигураник стиче право на превремену старосну пензију кад наврши најмање 40 година стажа осигурања и најмање 60 година живота.

Изузетно од наведеног члана Закона, осигураник стиче право на превремену старосну пензију кад наврши:

1) У 2015. години, 40 година стажа осигурања и најмање 55 година живота (мушкарац), односно 36 година и четири месеца стажа осигурања и најмање 54 године и четири месеца живота (жена);

2) У 2016. години, 40 година стажа осигурања и најмање 55 година и осам месеци живота (мушкарац), односно 37 година стажа осигурања и 55 година живота (жена);

3) У 2017. години, 40 година стажа осигурања и најмање 56 година и четири месеца живота (мушкарац), односно 37 година и шест месеци стажа осигурања и најмање 55 година и осам месеци живота (жена);

⁷ „Сл.гласник РС“, бр.52/96

4) У 2018. години, 40 година стажа осигурања и најмање 57 година живота (мушкарац), односно 38 година стажа осигурања и најмање 56 година и четири месеца живота (жена);

5) У 2019. години, 40 година стажа осигурања и најмање 57 година и осам месеци живота (мушкарац), односно 38 година и шест месеци стажа осигурања и најмање 57 година живота (жена);

6) У 2020. години, 40 година стажа осигурања и најмање 58 година и четири месеца живота (мушкарац), односно 39 година стажа осигурања и најмање 57 година и осам месеци живота (жена);

7) У 2021. години, година стажа осигурања и најмање 59 година живота (мушкарац), односно 39 година и четири месеца стажа осигурања и најмање 58 година и четири месеца живота (жена);

8) У 2022. Години, 40 година стажа осигурања и најмање 59 година и шест месеци живота (мушкарац), односно 39 година и осам месеци стажа осигурања и најмање 59 година живота (жена);

9) У 2023. години, 40 година стажа осигурања и најмање 60 година живота (мушкарац), односно 40 година стажа осигурања и најмање 59 година и шест месеци живота (жена).

Висина превремене старосне пензије одређује се на исти начин као и висина старосне пензије, с тим што се износ тако одређене пензије трајно умањује за 0,34% за сваки месец ранијег одласка у пензију пре навршених 65 година живота. Корисник превремене старосне пензије може да се запосли односно да ради по основу неког од уговора из Закона о раду и да по истеку најмање годину дана стажа осигурања поднесе захтев Фонду да му се донесе ново решење о пензији. Фонд је у обавези да по захтеву донесе ново решење о превременој старосној пензији урачунавајући нове зараде односно накнаде зараде у пензијски основ с тим што ће умањење по основу ранијег одласка у старосну пензију (пре навршених 65 година живота), задржати и даље. Дакле, нов износ пензије биће умањен за исти проценат који је постојао у првом решењу о пензионисању. Важно је напоменути да ако би при прерачуна пензије по основу новододатог стажа односно зараде и накнаде зараде, нов износ пензије био мањи, корисник права би задржао већи износ пензије. У том смислу корисник пензије је заштићен, примаће увек повољнији износ пензије.

Превремена старосна пензија усклађује се као и друге пензије, два пута годишње, почев од 1. априла и 1. октобра текуће године. Пензија се усклађује се са кретањем потрошачких цена на територији Републике Србије у предходних шест месеци на основу података републичког органа надлежног за послове статистике о кретању потрошачких цена

за период октобар предходне године – март текуће године, односно за период април – септембар текуће године, као и о кретању бруто домаћег производа.

Превремена старосна пензија исплаћује се од дана испуњења услова, ако је захтев поднет у року од шест месеци од дана испуњења услова прописаних за стицање права, односно од дана престанка осигурања, а ако је захтев поднет по истеку тога рока, од дана подношења захтева за шест месеци уназад.

Превремена старосна пензија исплаћује се у месечном износу и исплаћује се уназад. Фонд је дужан да пензију исплаћује у месту пребивалишта корисника права. Корисник пензије може да овласти друго лице да у његово име прима пензију. На захтев Фонда корисник пензије је дужан да достави уверење о животу, како би се избегле све евентуалне исплате погрешном или непостојећем лицу.

5. Право на превремену старосну пензију у упоредном праву

У упоредном праву постоји институт превремене старосне пензије, када се право стиче са мање година живота у односу на старосну пензију, при чему се превремено пензионисање начелно дестимулише, уз одређени проценат умањења пензије за сваку годину ранијег пензионисања. Право на превремено пензионисање је углавном задржано за запослене који обављају послове са повећаним ризицима (рудари, пилоти, железничари и сл.)⁸.

5.1. Право на превремену старосну пензију у Републици Хрватској и Републици Црној Гори

Слично решење уграђено је и одредбама Закона о мировинском осигурању у Републици Хрватској⁹. Право на превремену старосну пензију може остварити осигураник који је навршио 60 година живота и 35 година стажа осигурања, изузетно од овога у прелазном раздобљу од 01.11.2010. до 31.12.2029. осигураница – жена може остварити право на превремену старосну пензију подизањем старосне границе за по 3 (три) месеца до 2029. године, с тим што се проценат умањења износа превремене старосне пензије умањује зависно од навршених година стажа. На пример, кориснику који одлази у пензију са навршених 35 година стажа износ пензије умањује за 0.34% за сваки месец ранијег

⁸ Б., Лубарда, Увод у радно право са елементима социјалног осигурања, Правни факултет Универзитета у Београду, 2015, стр. 517.

⁹ „Народне новине“, бр. 157/3

одласка у пензију пре навршених 65 година живота, а за навршених 36 година стажа износ превремене пензије се умањује за 0,32% за сваки месец ранијег одласка у пензију пре навршених 65 година живота, за навршених 37 година стажа износ пензије се умањује за 0,30% за сваки месец ранијег одласка у пензију пре навршених 65 година живота, да би се то умањење пензије svelo на најнижи проценат умањења који износи 0,10% са навршених 40 година стажа осигурања.

Превремена пензија, по мишљењу неких аутора¹⁰, јесте облик старосне пензије, са сврхом омогућавања остваривања права на пензију у одређеном раздобљу пре навршених прописаних година старости. С обзиром на то, овај облик пензије није посебно садржан у Конвенцији МОП-а број 102 о најнижим стандардима социјалне сигурности. За разлику од старосне пензије, ова пензија, која није својствена само хрватском пензијском систему, остварује се уз услове ниже старосне границе (по правилу, до пет година), дужег навршеног пензијског стажа, и уз одређено смањење износа пензије, које се одређују трајно (до 1998. то смањење је било привремено, до навршавања година живота за старосну пензију). Ово умањење има за сврху да компензује дуже коришћење пензије, него што би то било у случају редовне старосне пензије, а спроводи се применом променљивог процента смањења пензије. Смањење превремене старосне пензије од 01.01.1999. године, спроводило се у износу од 0,15% по месецу ранијег одласка у пензију, трајног је карактера и зависи од година живота осигураника у време стицања права на пензију. Од 01.01.1999. ово умањење се смањивало у различитим постотцима: 0,3% и 0,34%, зависно од измена и допуна закона којим се то право уређивало.

У црногорском праву је од измена Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2010.¹¹ уведен институт превремене старосне пензије (за осигуранике који наврше 62 године живота и најмање 15 година пензијског стажа, с тим да се износ пензије трајно умањује за 0,35% за сваки месец ранијег одласка у пензију пре навршених 67 година живота – тај износ се задржава и после навршених 67 година живота.

5.2. Услови за остваривање права на превремену старосну пензију у неким земљама ЕУ¹²

10 М., Рисмондо, Коментар Закона о мировинском осигурању -према стању на дан 29. Коловоз 2008 (NN 99/08), Народне новине Д.О.О., Загреб, 2008, стр. 74 – 75.

11 „Сл. лист РЦГ“, бр. 54/0461/04, 79/04,81/04, 14/07 47/07 и „Сл.лист ЦГ“, бр.79/08,14/10, 78/10, 34/11 и 66/12.

12 Пензијске реформе у земљама западног Балкана и европске перспективе – Пројекат Владе Краљевине Норвешке заједнички је имплементиран од LO Norway и PERVA-ан експерата синдиката југоисточне Европе, Београд, 2012, стр.54-56.

У СР Немачкој постоји право на превремену старосну пензију и остварује се са 63 година живота уз минималних 35 година пензијског стажа.

Услов за стицање права на старосну пензију различит је, и везан је за одређене године када је осигураник рођен као и за навршење одређених година живота. Услови за стицање права на старосну пензију, онога ко је рођен после 1963. године је 67 година живота и за мушкарца и за жену. За оне који су рођени 1947. године и касније, услов за стицање права на старосну пензију помера се постепено са 65 на 67 година живота између 2012. 2019. године.

Старосна пензија се стиче са 45 година пензијског стажа и 65 година живота без обзира на календарску годину када је рођен.

У Републици Чешкој могуће је остварити право на превремену пензију најраније 3 године пре стицања услова за старосну пензију уз минимум 26 година пензијског осигурања.

Услов за стицање права за старосну пензију су 62 године и 2 месеца (за мушкарца) а за жене је 56 година живота у зависности од броја деце.

У Италији је флексибилно стицање права на превремену пензију, са 59 година живота уз најмање 36 година пензијског осигурања, или 40 година пензијског осигурања, без обзира на године живота.

Старосна пензија се стиче са навршених 65 година живота за мушкарце и навршених 60 година живота за жене. За државне службенике после 2018. године, за стицање права на старосну пензију важиће исти услов и за мушкарце и за жене а то је да су навршили 65 година живота.

У Шведској, Холандији и Норвешкој не постоји право на превремену старосну пензију.

У домаћем праву институт превремене старосне пензије је (ре) афирмисан изменама и

6. Закључак

По важећем закону две битне карактеристике код одређивања висине превремене старосне пензије утичу да ово право важи као непопуларно, једва прихватљиво и наравно представља „казну“ за онога ко се из неке нужде определи за ову врсту пензије.

Прва карактеристика односи се на висину умањења пензије која остаје (тако умањена) у тој висини до краја живота лица које је користи. Таква пензија никада не може прећи у пуну старосну пензију и ако корисник ове пензије може да се запосли или ради по неком од уговора (најмање годину дана, истеком којих може да поднесе захтев надлежној

филијали Фонда ПИО за поновни обрачун пензије уз додавање година стажа и прерачун по новоуплаћеним доприносима а да се тако утврђени нови износ пензије и даље умањује за исти проценат умањења који је био утврђен у моменту остваривања права на превремену старосну пензију.

Друга карактеристика односи се на лица која имају стаж осигурања са увећаним трајањем (бенефицирани стаж), тим лицима се не снижава старосна граница при одласку у превремену старосну пензију како је то било регулисано одредбама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 1983. године.

Снижавањем стросне границе при испуњавању услова за старосну пензију за лица са бенефицираним стажом осигурања је стимулативан, охрабрујући и награђујући фактор, односно то је реално, социјално оправдано, законско решење јер омогућава да лица, која су у дугом временском периоду обављала нарочито тешке и по здравље опасне послове, могу под повољнијим условима да оставре паво на старосну пензију.

На жалост, код остваривања права на превремену старосну пензију не уважава се чињеница да је то лице у дужем временском периоду радило на нарочито тешким и по здравље опасним пословима, те им се не снижавају године старости при остваривању права на превремену старосну пензију. У овом случају ради се о дискриминаторском ставу законодавца према једним истим лицима. У случају остваривања старосне пензије, старосна граница, тј. године живота се снижавају а код остваривања права на превремену старосну пензију, године живота (старости) се не снижавају по напред наведеном моделу.

Исто тако, треба имати у виду да право на превремену старосну пензију могу да остваре лица која су се могла запослити са навршених 15 година живота а највише са навршених 20 година живота односно, да је ово право „резервисано“ само за лица која имају завршено основно или средње школско образовање у тренутку запошљавања. И ове чињенице се могу оквалификовати као дискриминаторске у односу на друге који нису могли да оставаре 40 година стажа осигурања јер се нису могли запослити и ступити у осигурање због тога што су били на школовању.

Закон доводи у неравноправан и социјално неједнак положај исте раднике који раде или су радили на истим или сличним пословима на којима се стаж бенефицира, а којима се снижава старосна граница при остваривању права на старосну пензију од оних који остварују право на превремену старосну пензију којима се не снижава старосна граница за остваривање превремене пензије.

Овај непроменљиви износ од 0,34% у медијима и у жаргону јавности назван је „пеналима“, којим се, жаргоном фудбалског речника, испаљује у гол супротне стране као унапред познат неповољан резултат за оног ко их прима. У том смислу треба размотрити могућност да се за сваки месец ранијег одласка у пензију пре навршених 65 година живота, уведу процентуална умањења која су постепена и која неће бити толико новчано висока.

Умањења се могу уредити на начин како је то било регулисано републичким прописима о пензијском и инвалидском осигурању у бившој СФРЈ, уз извесно померање старосне границе навише.

Или, другу варијанту социјално оправданију и прихватљивију за многе будуће кориснике права, а то је потреба да се укине процентуално умањење пензије када се напуне прописаних 65 година живота и за мушкарца и за жену.

Оваква умањења се неби сматрала као казна због ранијег одласка у пензију.

Ово право карактеришу:

- мали износи пензија;
- већину корисника права чине нешколовани или средње и ниже образовани људи са малим изузетком високо образованих корисника права;
- велики број корисника је из области самосталних делатности;
- врло млади осигураници су почели да раде и неспорно радили 40 година;
- уплаћивани су доприноси 40 година у Фонд за пензијско и инвалидско осигурање;
- Умањује им се износ пензија највише до 1/5 од пензије (20,04%);
- Никада немају шансу да им се умањење смањи или се потпуно укине;
- Бенефицирани стаж им се делимично не признаје, године старости им се не снижавају код остваривања права на превремену старосну пензију.

Литература

Пензијске реформе у земљама западног Балкана и европске перспективе (2008) – Пројекат Владе Краљевине Норвешке заједнички је имплементиран од LO Norway и PERVA-аи експерата синдиката југоисточне Европе, Београд, 2012, стр. 54 - 56.

Лубарда, Б., (2015), *Увод у радно право са елементима социјалног осигурања*, Правни факултет Универзитета у Београду, Београд, стр. 517.

Рисмондо, М., (2008), *Коментар Закона о мировинском осигурању -према стању на дан 29. колдовоз 2008*, (NN 99/08), Народне новине Д.О.О., Загреб, стр. 74-75.

Основни закон о пензијском и инвалидском осигурању, „Сл.лист СФРЈ“, бр.51/1964.

Закон о пензијском и инвалидском осигурању, Сл. гласник РС“, бр. 13/83, 27/85, 37/85 – исправка, 21/86, 44/86, 28/87, 41/87, 16/88. (Закон престао да важи 01.06.1992. „Сл. гласник РС“, бр. 27/92). Право је важило до 01.01.1997. године.

Закон о пензијском и инвалидском осигурању, „Сл.гласник РС“, бр.52/96.

Закон о пензијском и инвалидском осигурању, „Сл.гласник РС“, бр. 34/03, 64/04 – УС, 84/04 – др. закон, 85/05, 101/05 – др. закон, 63/06 – УС, 5/09, 107/09, 101/10, 93/12, 62/13, 108/13, 75/14).

Закон о пензијском и инвалидском осигурању, „Сл. лист РЦрне Горе“, бр. 54/0461/04, 79/04,81/04, 14/07 47/07 и „Сл.лист РЦрне Горе“, бр.79/08,14/10, 78/10, 34/11 и 66/12.

Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање, „Сл. гласник РС“, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14 – др. закон, 112/15.

Закон о мировинском осигурању РХрватске, „Народне новине“, бр. 157/3.

Vesna Stojanovic, Ph.D.

College of Economics and Administration, Belgrade

CHANGES THE RIGHT TO PREMATURE SENIOR PENSION – STATUS AND POSSIBLE

Summary

The right to a premature senior pension was returned to the legal system of the Republic of Serbia in 2014, becoming enforced as of 01.01.2015. The primary law regarding premature pension was instituted in 1983. and it delegated the conditions to obtain this right in a practical and acceptable way, when compared to the present way of obtaining it. In this essay the author will attempt to lay out the similarities and differences regarding old regulations which regulated the right to a premature pension, and the new - current regulations which delegate the right to temporary seniors pension. In the applications of this right several open questions and dilemmas have crystalized regarding the use of these regulations, as well as the “improvement” of the same. In this regard, on offer are recommendations of changes to the regulation, where a wired and more constructive can be made.

Keywords: *Premature pension, premature senior pension, percentage of depreciation, the principe of solidarity, beneficiary record of employment.*